

Zöldfelületek hatása a szociológiai faktorra

GIS OPEN

Székesfehérvár 2012

Mizseiné Dr. Nyiri J. – Horoszné Gulyás M.

"Jelen mű a TÁMOP-4.2.1/B-09/1/KONV-2010-0006 projekt támogatásával készült."

- Meghatározások, fogalmak
- Statisztika
- Felmérés
- Elemzés
- Eredmények térképi megjelenítése

Városökológiai kutatás

Interdiszciplináris megközelítéssel feltárja a városok lakosságát és egyéb, a bioszféra elemeit érintő környezeti ártalmak, konfliktusok ok-okozati összefüggéseinek, azok társadalmi mechanizmusainak, valamint a szociális és pszichikai Reakcióknak térszerkezeti törvényszerűségeit.

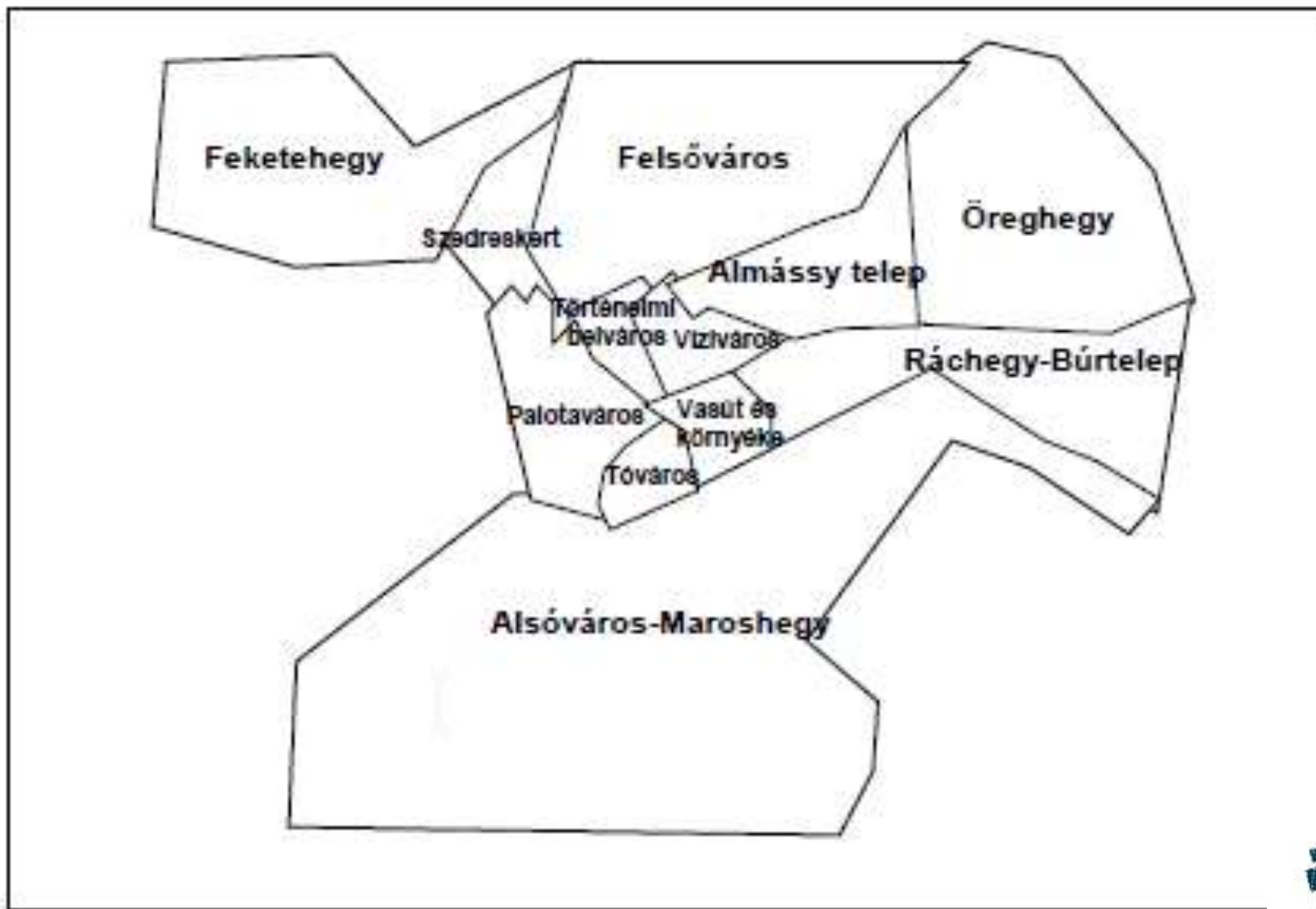

Elemzések

A városok öko-környezetének vizsgálata során az ember és környezet kapcsolatrendszerét elemezzük. Ezért szükséges az ún. városökológiai paraméterek (klíma, vízháztartás, vegetáció, zaj, légszennyezés stb.) analízise és értékelése; környezeti kataszter készítése; valamint az ökológiai alapú városfejlesztéshez javaslatok kidolgozása.

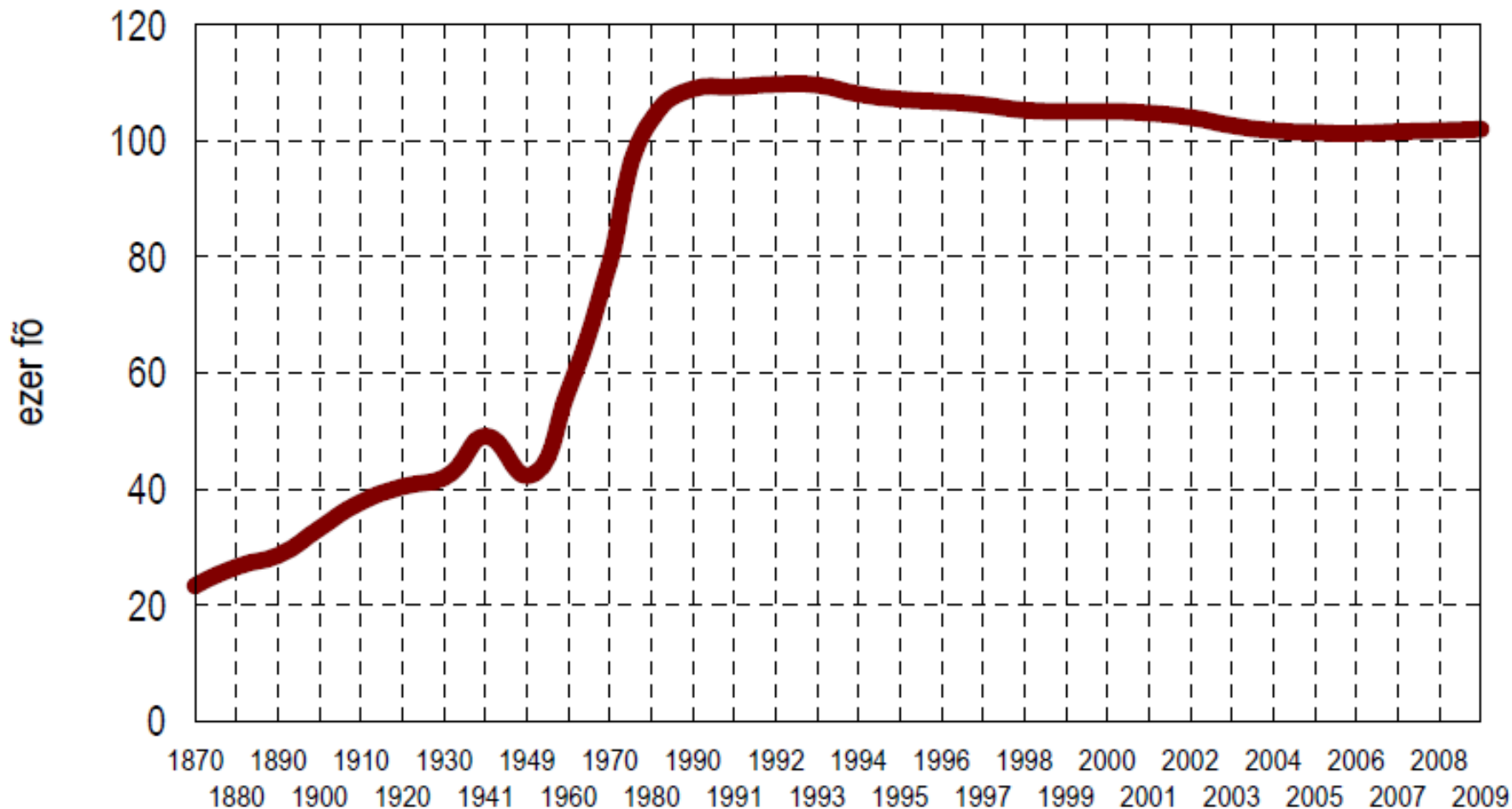

Székesfehérvár városrészei

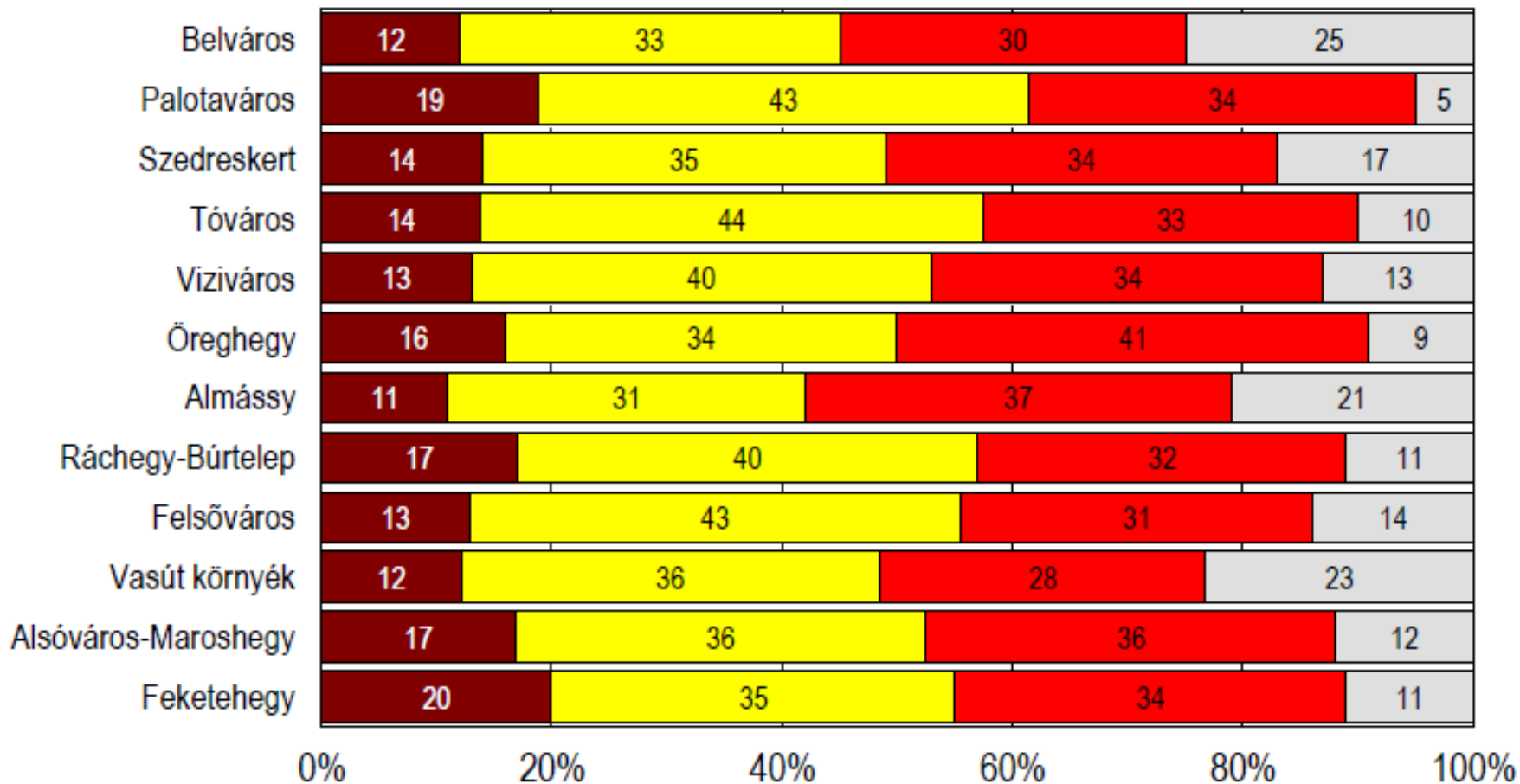
Székesfehérvár lakónépességének száma

Székesfehérvár lakónépességének eloszlása városrészenként

0-14 év 15-39 év 40-64 év 65-X év

Általános adatok

Statisztikai adatok - Székesfehérvár (2011.10.)

Lakónépeség	Lakások	Területnagyság (hektár)	Népsűrűség (fő/km ²)
101 973	43 135	17 089	596,72

Székesfehérvár összes érdekes és fontos helye, intézménye

Intézmény, hely	db
Óvoda	28
Általános iskola	23
Szakközépiskola	19
Kórház	1
Orvosi rendelő	32
Gimnázium	12
Felsőoktatási intézmény	1

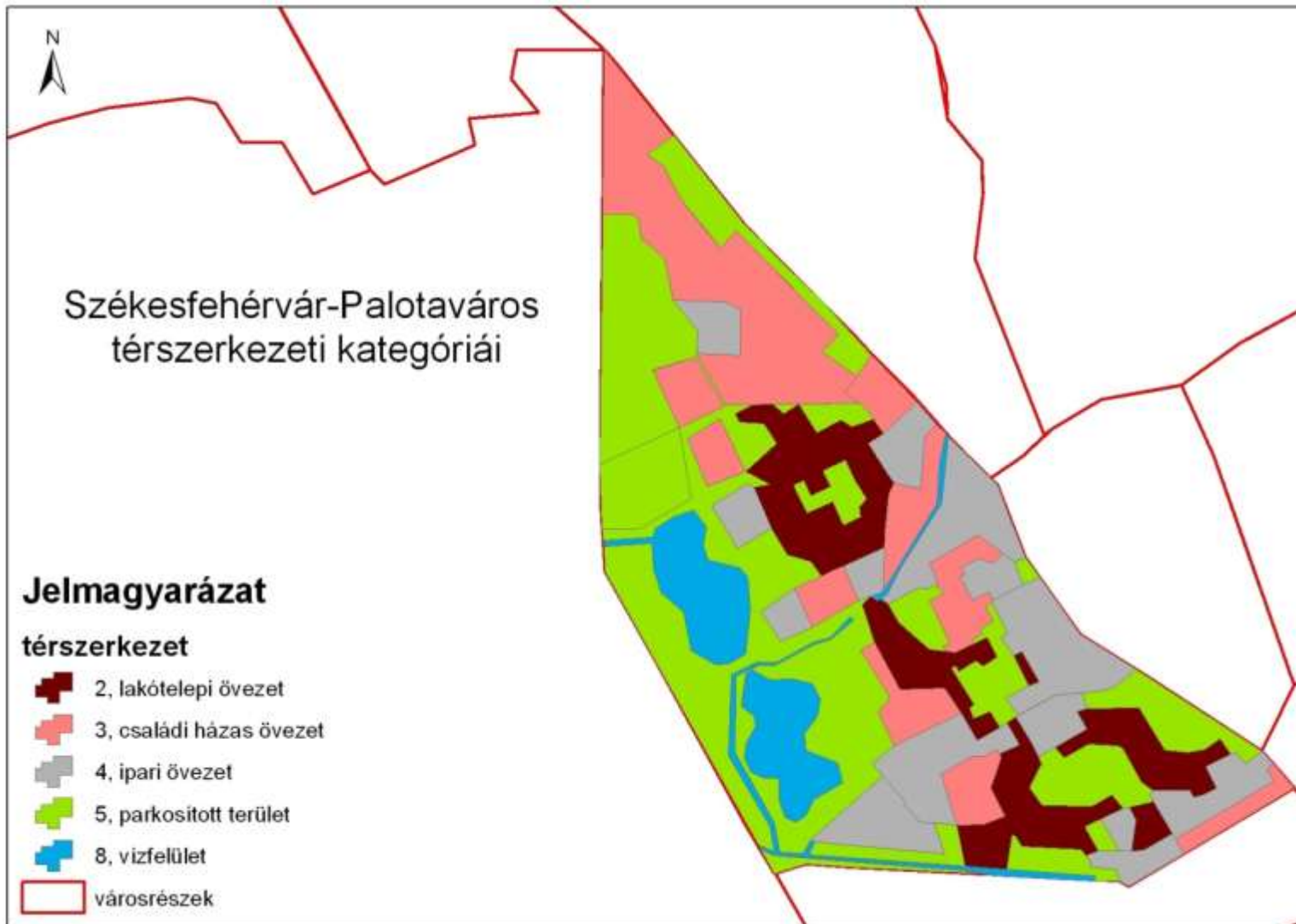

Népesség megoszlása városrészenként

Kód	Városrész	Népesség megoszlása %	Szociális támogatottak megoszlása %	Eltérés százalékpont
1	Történelmi belváros	4,2	4,7	+0,5
2	Palotaváros	15,0	14,9	-0,1
3	Szedreskert	4,6	4,8	+0,2
4	Tóváros	5,7	6,3	+0,6
5	Viziváros	15,0	17,1	+2,1
6	Öreghegy	13,0	8,2	-4,8
7	Almássy telep	7,2	6,3	-0,9
8	Ráchegy-Búrtelep	7,8	8,2	+0,4
9	Felsőváros	6,6	8,4	+1,8
10	Vasút és környéke	6,0	6,4	+0,4
11	Alsóváros-Maroshegy	10,3	10,2	-0,1
12	Feketehegy	4,7	4,4	-0,3
		100%	100 %	

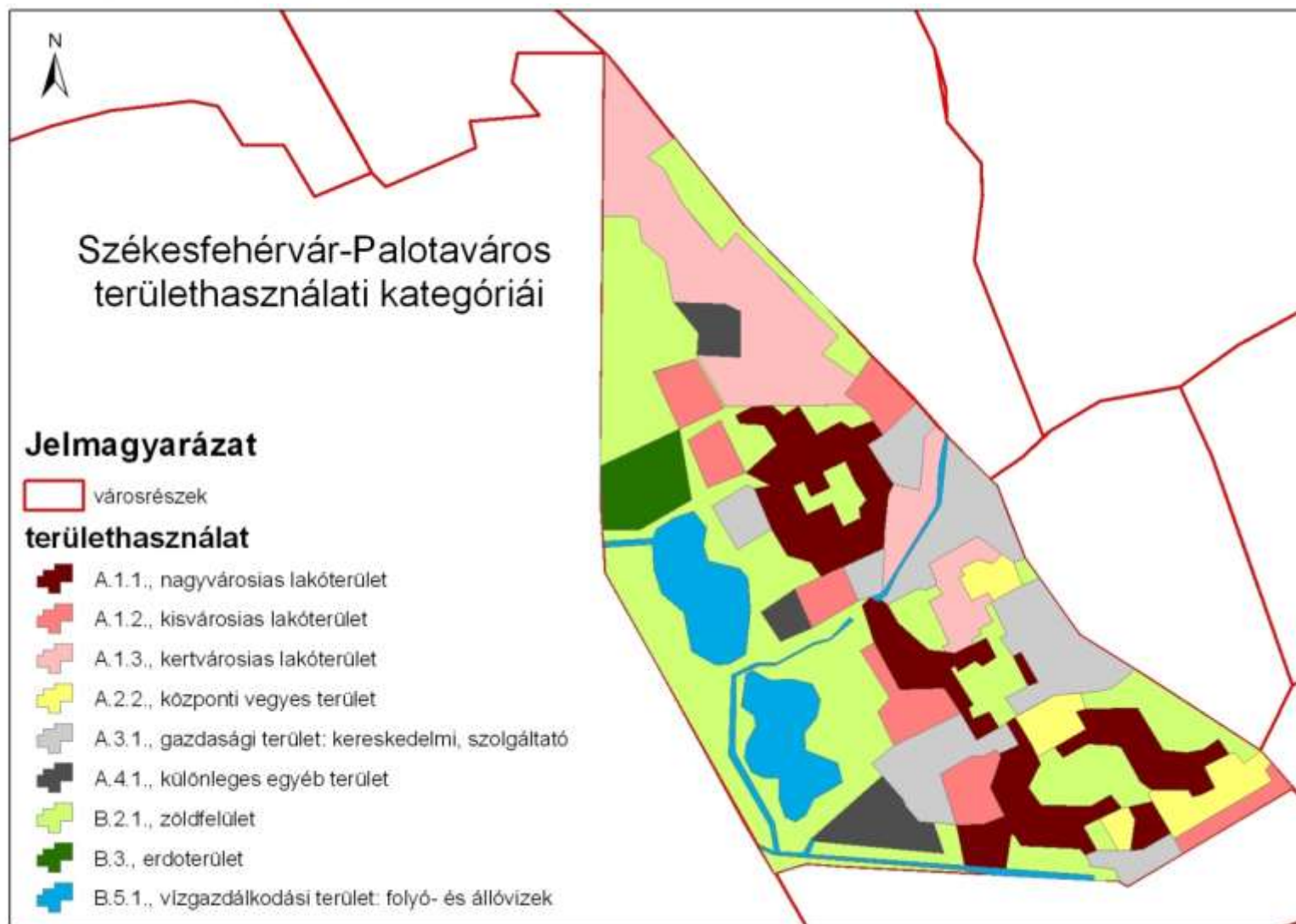

Térszerkezeti mozaik térkép

Területhasználati térkép

Zöldfelület

- A város **zöldfelületi hálózata** magában foglalja a növényzettel fedett összes területet: a *településperemi védősávokat*, a *magánkerteket*, a *lakótelepi rekreációs* és egyéb zöldterületeket, az *ipari övezetek gyéren fedett zöldfelületeit*, a *sport- és rekreációs területek zöldfelületeit*, a *temetőket*, a *parkolóhelyek zöldjét*, a *vízparti zöldfelületeket*.

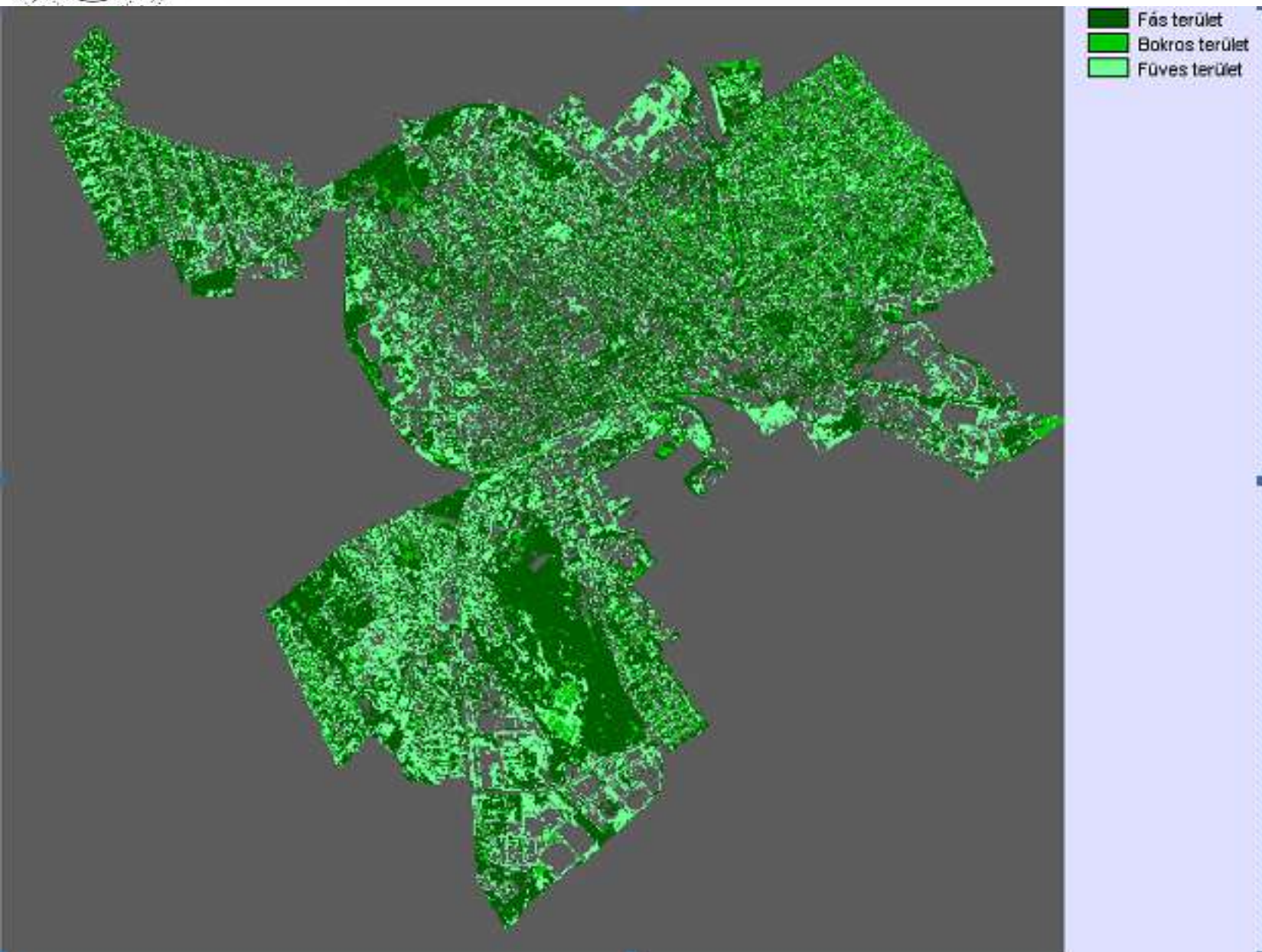

A **zöldfelület**, mint biológiailag aktív felület, jelentős ún. kondicionáló hatással bír a környezetére: kedvezően befolyásolja a klímát, a levegőminőséget, a vízháztartási viszonyokat, a felszíni és felszín alatti vizek minőségét, megakadályozza a talaj mennyiségi és minőségi romlását

Székesfehérvár zöldfelülete

Zöldterület

- A **zöldterület**, a zöldfelület része, vagyis a zöldfelülethez képest részfogalom, a területhasználat által megkülönböztetett térség, városrendezési kategória. Az Országos Településrendezési és Építési Követelmények szerint [OTÉK 27. § (1) bek.] zöldterület az állandóan növényzettel fedett közterület, pl. közkert, közpark.

Székesfehérvár zöldterületei

Zöldterületek kategóriái

Korlátlan közhasználatú zöldterületek:

parkok, nyilvános botanikus kertek,
parkerdők, sétányok;

Korlátozott használatú zöldterületek:

lakótelepek kertje, sport- és játszókertek,
sportpályák, temetők;

Közhasználatra nem engedélyezett zöldterületek: zárt intézményi kertek:

kórházak, iskolák, középületek kertjei,
diáktáborok, stb.

Városszociológia

A lakosság (csoportok) környezeti ártalmakra való reakcióit, véleménynyilvánításait, az esetleges aktív szerepvállalást, a tenni akarás körülményeit, a független környezetvédelmi szervezetekkel való szimpatizálás körülményeit vizsgálja

Módszer

- Az elemzéshez kihasználtuk a térinformatikai programok által nyújtott lehetőségeket
- Az IDRISI Taiga szoftver segítségével az egyes városok területének növekedési irányaira kaptunk iránymutatást
  - Az ArcGIS 9.3 szoftver felhasználásával történtek a térszerkezetre irányuló vizsgálatok.
  - A két szoftver kiválóan kiegészíti egymást a különböző típusú adatmodellek (vektoros, raszteres) kezelésében
  - A városok területének növekedésénél vizuális interpretációt alkalmaztunk, míg a térszerkezeti vizsgálatoknál a térinformatikai program által nyújtott lehetőségeket használtuk ki

KÉRDŐÍV a lakókörnyezet vizsgálatához

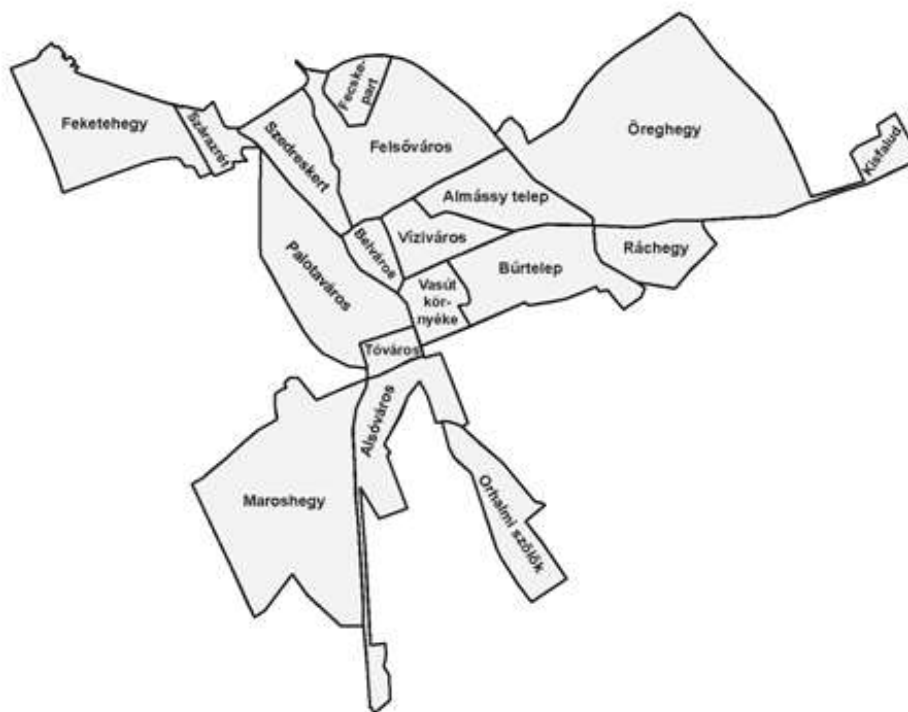
Tisztelt Adatszolgáltató! Nagyon köszönjük, hogy válaszaival elősegíti munkánkat. Vizsgálatunk célja Székesfehérvár lakókörnyezetének minősítése, valamint a településfejlődés jövőbeli irányainak meghatározása.

Köszönettel: a PTE TTK Földrajzi Intézet munkatársai

Felvétel helye:

Adatszolgáltató kora (aláhúzni): 18-40, 41-60, 61 fölött

1. Kérjük, jelölje be az alábbi térképen, hogy mely városrészekben **szertne (1-el)**, illetve **nem szeretne (0-val)** lakni Székesfehérváron. (Több példát kérünk, pl. 3-3 darabot.)

2. Milyen mértékben befolyásolná az Ön választását az alábbi tényezők, amennyiben jelenlegi lakásából el kívánna költözni? Kérem, pontozza az alábbi tényezőket.

Pontok:

-2 (igen hátrányos), -1 (kissé hátrányos), 0 (semleges), 1 (kedvező), 2 (igen vonzó)

bölcsőde, óvoda, általános, vagy középiskola közelsége	
egyetem, főiskola valamely karának közelsége	
kórház, rendelőintézet közelsége	
forgalmas főútvonal közelsége	
vasútállomás közelsége	
vasútvonal közelsége	
helyi járatú buszpályaudvar közelsége	
buszmegálló közelsége	
vezetékes víz, szennyvízhálózat megléte	
távfűtés megléte	
egyéni fűtés megléte	
belváros közelsége	
többfunkciós (Plaza-jellegű) üzletközpontok közelsége	
hipermarketek (Tesco, Lidl, Spar, ...) közelsége	
nagyobb ABC (elsősorban élelmiszer) üzletek közelsége	
vendéglátóhely, étterem, nagyobb szórakozóhely, mozi közelsége	
műszaki, kertészeti, lakóberendezési nagyruházak közelsége	
templomok közelsége	
ipari üzemek közelsége	
park / nagyobb zöldterület közelsége	
saját kert megléte	
hátrányos helyzetű társadalmi rétegek jelenléte	
sportpálya közelsége	
felújításra szoruló építészeti, gépészeti részek az épületben	
magasabb portarhelés, légszennyezettség	
az épület anyaga...tégla	

3. Amennyiben költözne, akkor mennyire befolyásolja az ingatlan ára a döntését?
semennyire, kicsit, közepesen, jelentősen, ez lenne a döntő tényező

4. Milyen épületben lakik jelenleg? (Kitöltése **nem kötelező**.) (A megfelelő választ húzza alá!)
- panél tömbház, téglá tömbház, társasház, családi ház, egyéb:.....

5. Milyen épületbe szeretne költözni (ha nem elégedett jelenlegi lakhelyével)? (A megfelelő választ húzza alá!)
- panél tömbház, téglá tömbház, társasház, családi ház, egyéb:.....

6. Anyagi lehetőségei milyen épületbe való költözést tennének lehetővé? (Kitöltése **nem kötelező**.) (A megfelelő választ húzza alá!)
- panél tömbház, téglá tömbház, társasház, családi ház, egyéb:.....

Kérdések

- Kérjük, jelölje be az alábbi térképen, hogy mely városrészekben **szeretne (1-el)**, illetve **nem szeretne (0-val)** lakni Székesfehérváron.
- Milyen mértékben befolyásolnák az Ön választását az alábbi tényezők, amennyiben jelenlegi lakásából el kívánna költözni? Kérem, pontozza az alábbi tényezőket. Pontok: -2 (igen hátrányos), -1 (kissé hátrányos), 0 (semleges), 1 (kedvező), 2 (igen vonzó)
- Amennyiben költözne, akkor mennyire befolyásolja az ingatlan ára a döntését?
semennyire,   kicsit,   közepesen,   jelentőse
ez lenne a döntő tényező

Kérdések

- Milyen épületben lakik jelenleg?

panel tömbház, téglá tömbház, társasház, családi ház, egyéb:.....

- Milyen épületbe szeretne költözni (ha nem elégedett jelenlegi lakhelyével)?

panel tömbház, téglá tömbház, társasház, családi ház, egyéb:.....

- Anyagi lehetőségei milyen épületbe való költözést tennének lehetővé?

panel tömbház, téglá tömbház, társasház, családi ház, egyéb:.....

Kiinduló adatok

Pontszerű objektumok :

- bölcsőde, óvoda, általános, és középiskola
- az egyetem valamely kara
- kórház, rendelőintézet
- helyi járatú buszpályaudvar
- többfunkciós (Plaza-jellegű) üzletközpontok
- hipermarketek (Tesco, Interspar...)
- nagyobb ABC (elsősorban élelmiszer) üzletek
- műszaki, kertészeti, lakberendezési ipari

Kiinduló adatok

- nagyáruházak – Baumax, Praktiker, OBI stb.
- templomok
- jelentősebb vendéglátóhely, étterem, nagyobb szórakozóhely, mozi.
- Ipari üzemek

Kiinduló adatok

- Vonalszerű objektumok:
  - forgalmas főútvonal (nem csak a közlekedési értelemben vett főutak (pl. 1-es), hanem a városban lakók által gyakran használt forgalmas utak is, ahol nagy gépkocsiforgalom, nagy légszennyezés, nagy zajszennyezés van, teherautók, buszok közlekednek gyakran.)

Kiinduló adatok

- Kiterjedt foltok :
  - hátrányos helyzetű társadalmi rétegek jelenléte
  - sportpálya
  - felújításra szoruló építészeti, gépészeti részek az épületben, azaz „lerobbant lakóépületek”
  - régebbi téglá tömbházak, jellemzően 2-5 emeletesek
  - újabb panel tömbházak
  - Hol nincs vezetékes víz?
  - Hol nincs szennyvízhálózat?

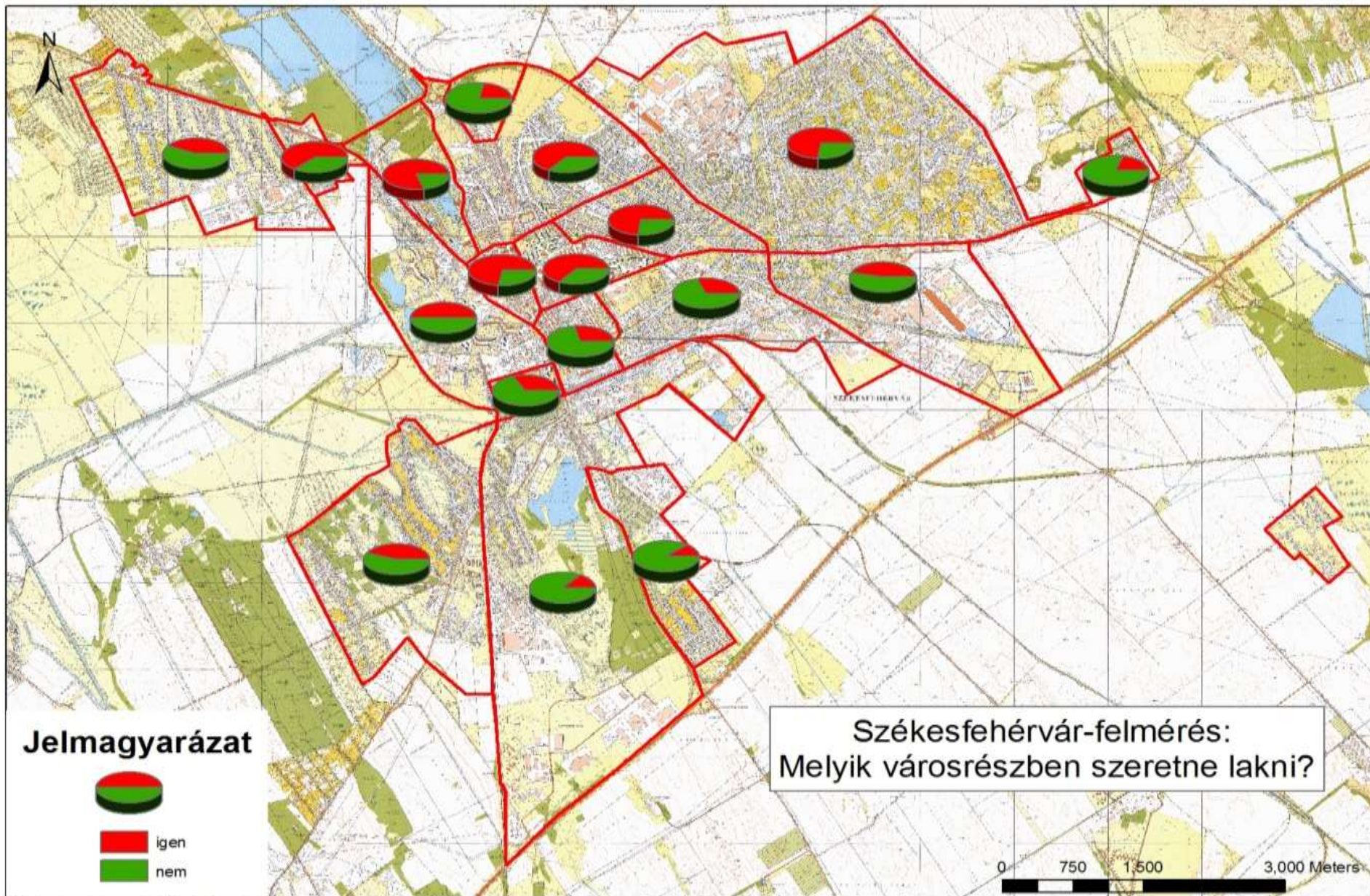

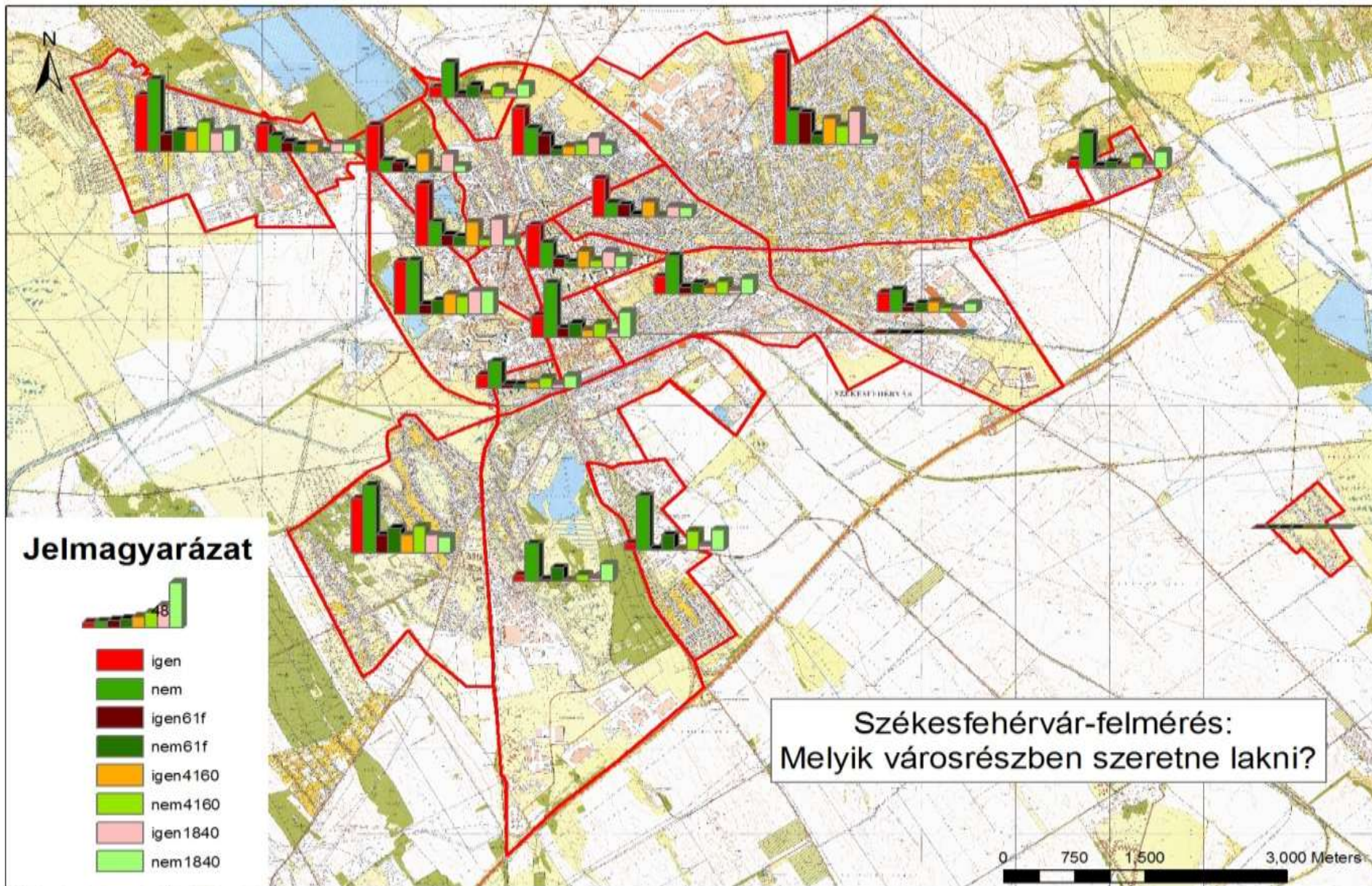
Feldolgozás

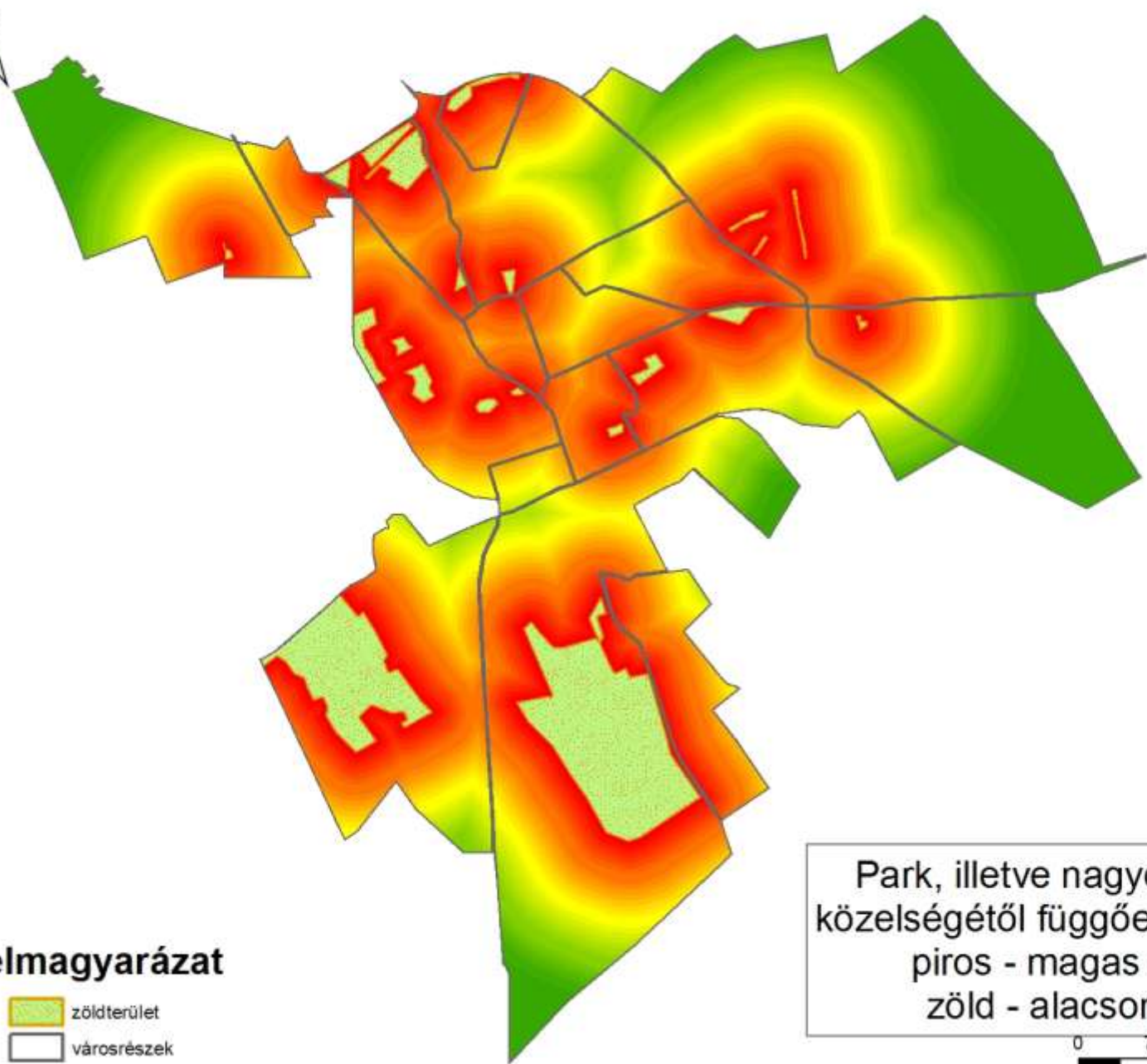
objektumok, tulajdonságok	súlyozás					súlypon
	-2	-1	0	1	2	
bölcsőde, óvoda, általános, vagy középiskola közelsége	-0.10	-0.05	2.41	0.91	3.15	6.33
egyetem vmely karának közelsége	-0.10	-0.05	3.37	0.79	1.48	5.49
kórház, rendelőintézet közelsége	-0.20	-0.10	1.18	1.53	4.19	6.60
forgalmas főútvonal közelsége	-3.20	-1.03	0.96	0.99	0.84	-1.45
vasútállomás közelsége	-1.92	-0.91	1.31	1.03	1.58	1.08
vasútvonal közelsége	-2.61	-1.16	1.48	0.59	0.94	-0.76
helyi járatú buszpályaudvar közelsége	-0.69	-0.49	1.03	1.65	2.96	4.46
busz-, trolis, villamosmegálló közelsége	-0.15	-0.22	0.47	1.87	4.73	6.70
vezetékes víz, szennyvízhálózat megléte	-0.10	-0.07	0.07	0.59	8.42	8.92
távfűtés megléte	-0.49	-0.12	1.13	0.84	5.32	6.67
egyéni fűtés megléte	-0.10	-0.05	0.76	0.86	6.55	8.03
belváros közelsége	-0.39	-0.15	1.35	1.58	3.45	5.84
többfunkciós (Plaza-jellegű) üzletközpontok közelsége	-0.74	-0.76	2.24	0.89	1.48	3.10
hipermarketek (Tesco, Interspar...) közelsége	-0.25	-0.44	1.55	1.70	2.36	4.93
nagyobb ABC (els. Élelmiszer) üzletek közelsége	-0.05	-0.12	0.64	2.04	4.33	6.85
vendéglátóhely, étterem, nagyobb szórakozóhely, mozi közelsége	-0.44	-0.64	2.56	0.96	1.23	3.67
műszaki, kertészeti, lakberendezési nagyáruházak közelsége	-0.30	-0.39	3.05	1.03	0.74	4.14
templomok közelsége	-0.30	-0.47	2.71	1.21	0.94	4.09
ipari üzemek közelsége	-5.42	-1.13	0.86	0.17	0.25	-5.27
park/nagyobb zöldterületek közelsége	-0.05	-0.07	0.44	1.70	5.52	7.54
saját kert megléte	-0.30	-0.20	0.84	1.28	5.07	6.70
hátrányos helyzetű társadalmi rétegek jelenléte	-5.96	-0.94	0.94	0.12	0.05	-5.79
sportpálya közelsége	-0.59	-0.32	2.22	1.38	1.58	4.26
felújításra szoruló építészeti, gépészeti részek az épületben	-3.20	-1.38	1.23	0.57	0.44	-2.34
magasabb porterhelés, légszennyezettség	-6.40	-1.08	0.62	0.07	0.05	-6.75
az épület anyaga: tégl	-0.10	-0.05	1.72	1.60	3.15	6.33

Eredmény

Eredmény

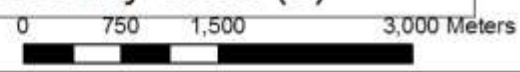

Jelmagyarázat

- zöldterület
- városrészek

Park, illetve nagyobb zöldterület közelségétől függően súlyozott réteg:
piros - magas érték (7.54)
zöld - alacsony érték (0)

Következtetés

- Megállapítható, hogy nem a zöldterületek, hanem a zöldfelületek vannak inkább hatással a szociológiai faktorra (az emberek inkább azokat a területeket választják, ahol több a zöld tér, és nemcsak a nagyobb parkok közelségét keresik).

Zöldterületi fejlesztések irányelvei Székesfehérváron

- Zöldterület fejlesztés
- Magánterületek fedettségi mutatójának növelése
- Közterületi fejlesztések
- Gaja-Sárvíz ökofolyósó kialakítása
- Sóstó komplex fejlesztése
- Közparkok fejlesztése

Köszönjük megtisztelő figyelmüket

nyiri@geo.info.hu

hm@geo.info.hu

